

Hur kan myndigheter och organisationer stödja varandra för att möta individer utsatta för hedersrelaterat våld

LÄNSSTYRELSEN ÖSTERGÖTLAND

- Juno Blom, utvecklingsamordnare Länsstyrelsen Östergötland
- www.hedersfortryck.se
- 42 år, 2010
- Grundskolan, okunnig
- Vuxenutbildning, medveten
- Möter flickor/pojkar
- Utredningen kring barnäktenskap, tvångsäktenskap och fullmaktsäktenskap
- Min farmor

LÄNSSTYRELSEN ÖSTERGÖTLAND

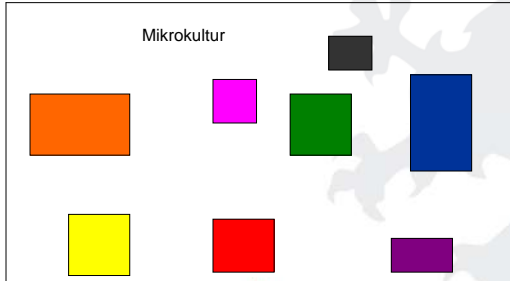
Utsatt för hedersrelaterat förtryck och våld!

- Vad får vi upp för bild?

LÄNSSTYRELSEN ÖSTERGÖTLAND

Makrokultur

Mikrokultur

LÄNSSTYRELSEN ÖSTERGÖTLAND

Kvinnofridspropositionen 1997/1998

- Hedersrelaterat våld nämns inte
- Förslag till lagändring om könsstympning

Handlingsplan för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer (Skr. 2007/08:39)

- När det gäller hedersrelaterat våld och förtryck är kontrollen av flickors och kvinnors sexualitet central och starkt knuten till kollektivet. I hederstänkandet står föreställningar om oskuld och kyskhet i fokus och familjens rykte och anseende ses som avhängigt flickors och kvinnors faktiska eller påstådda beteende. [...] I sin mest extrema form resulterar hederstänkandet i hot om våld och våld, inklusive dödligt våld. [...] Det kan också innebära att våldet sanktioneras av familjen och den närmaste omgivningen, även av andra kvinnor. Detta gör att det i vissa fall är påkallat med särskilda insatser för att bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck.

Ett liv fritt från förtryck och våld är en rättighetsfråga

- Mänskliga rättigheter 1948
- Kvinnokonventionen 1979
- Barnkonventionen 1989
- Lagar

FN:s medlemsstater har en skyldighet att ihärdigt förebygga och utreda brott mot kvinnor i heders namn, samt att bestraffa förövarna och tillhandahålla skydd för offren. **Att underlåta detta är i sig ett brott mot de mänskliga rättigheterna.**

FN:s generalförsamling 2001

Gemensam värdegrund

Respekt för demokrati, rättsstaten, mänskliga fri- och rättigheter inklusive jämställdhet

Värna om individens rätt till sin

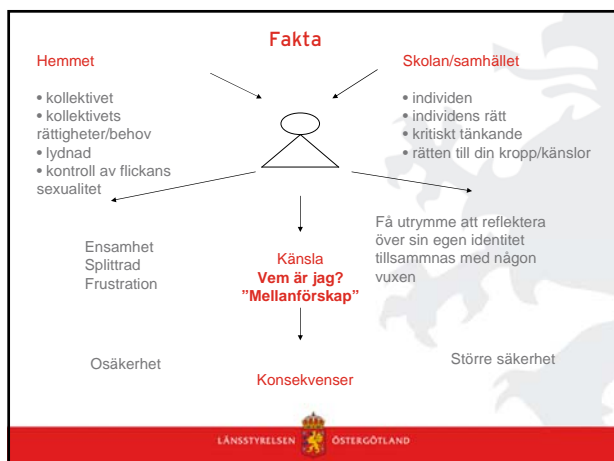
- Kultur
- Tradition
- Religion

Skyldighet att

- Se de handlingar som utgör brott mot lagen eller barnkonventionen.
- Agera för barnets bästa

Vi tar avstånd från våld!

- Men vågar vi prata om de faktorer som ligger till grund för att barnet blir begränsat, hotat, kränkt eller misshandlat?
- Begränsningar i vardagen
- Vem jämför vi med?
- Barnkonventionen/lagen

• Gruppcentrerat

- **Ärva** värderingar från familjen, traditionen, kulturen, religionen
- **Respekt**, kan i dessa fall ses som **lydnad**
stat
- **Individ - Familj**
- **Pliktuppfyllelse**, du är den du är genom de plikter du har gentemot din omgivning (plikten framför allt)

• Individcentrerat

- **Förvärva** dina värderingar
- **Kritiskt** tänkande, ifrågasätta informationen.
familj
- **Individ - Stat**
- **Självförverkligande**

Levnadsberättelse

- 3 - 12 år inga större problem. Högstadiet
- **Jag blev alltmer kontrollerad av min familj.**
- **Tvingades gå hem direkt efter skolan.**
- **Ingen fritid**
- **Passa upp mina bröder**
- **Våldtäktsförsök, skolan och socialtjänsten kändedom**
- **Bestraffad av familjen - be om ursäkt**
- **Ökad kontroll**
- **Otillåten pojkvän - misshandel - skolan kändedom**
- **Mentor/kurator/rektor**
- **Rädd för att prata med tanke på det som hände i högstadiet**
- **Totalt begränsad**
- **Avslutningen - Hjälp!**

Bevisa?

Vi förstår

Det som går att berätta

Det som har hänt

Vad kan vi göra?

- **Äger inget trollspö**
- **Men en enorm envishet och lika stort engagemang**

- försöka lita på någon som är opålitlig
- försöka känna trygghet i en otrygg situation
- bevara en känsla av kontroll i en situation som är oförutsägbar
- bevara en känsla av makt i en hjälplös situation

Ensamhet

- I livet
- Under brytningsprocessen/rättsprocessen
- I det nya livet

Vilsenhet

Det känns som om jag är nersläppt på ett öppet hav, i en liten båt utan åror. Jag vet att hjälpen finns, men förstår inte hur jag ska komma dit!

Familj

Hoppet

- Minsta tendens till förändring från familjens sida
- "Vi saknar dig", "Du ska få din frihet"
- Någon som vill ha kontakt
- Orkar, kan inte se hur farligt det faktiskt kan vara

Skuld

- Mamma sitter häktad
- Syskonen omhändertagna
- Pappa är ingen man
- Någon blir "sjuk" i familjen
- Hotar att göra den man står nära illa
- Myndigheter - ingen förstår - kräver

Skam

- Vad ska folket säga
- Jag är en hora, eller...
- Mina syskon blir drabbade av vad jag gjort
- Mina barn blir drabbade

Rädsla

- Vad kommer hända nu?
- Kommer dom verkligen kunna skydda mig?
- Familjen ligger på och hotar
- Familjen gör mig misstänksam mot systemet

Ensamhet

- "Hur ska jag klara mig i en etta i Alvesta"
- Institution
- Familjehem
- Kvinnojour
- Stödperson
- Samtalskontakt/Trauma/PTST
- Praktiska problem, vem ska jag vända mig till?
- Tydligt överlämnande

Framtiden

- Vad var det som fick dig att lämna familjen?
- Hur vill du att ditt liv ska se ut, drömmar?
- Vilket ansvar kan du ta?
- I vilka frågor behöver du stöd?
- Om du vill ha kontakt med någon, hur kan vi tillsammans göra det så säkert som möjligt?

Myndigheternas synsätt? "Röriga flickor, kvinnor"

- Kunde vi ha gjort på något annat sätt?
- Ställde vi rätt frågor?
- Fanns det någon som hotade?
- Såg vi till att klienten kände sig trygg?
- Blev klienten ensam?
- Framtiden?

"De distrikt som (oavsett barnahus eller ej) når bra resultat arbetar snabbt, tillgriper tvångsmedel (anhållande och husrannsakan) i hög utsträckning, håller många förhör och har kompetenta åklagare som är aktiva som förundersökningsledare. Finns det ett sådant arbetssätt blir uppkläringen god, arbetar man däremot ineffektivt, långsamt och med svag åklagarstyrning hjälper det inte att man har barnahus. Barnahusutredningen visar alltså att man i samma grad som tidigare i många distrikt har problem med bevisanskaffningen."

- De insatser som riktas till den unge så långt det går är anpassade utifrån den unges behov både i den akuta fasen och i ett långsiktigt perspektiv och att de aktörer som är aktuella så långt som möjligt samverkar kring insatserna
- Det görs en konsekvensanalys av de insatser som riktas mot den unge av respektive verksamhet
- Insatser riktas till de som utgör hotet mot den unge i syfte att minska detta
- Insatser riktas till den unges familj både i en akut fas och i ett långsiktigt perspektiv i syfte att utreda deras situation och erbjuda dem stöd och på så sätt lyfta detta ansvar från den unge
- *Vad i er verksamhet (lagstiftning, samverkansrutiner, kunskap etc) skulle behöva förändras för att bättre motsvara det de tror att målgruppen är i behov av?*

- Flickan hade anmält sin pappa till polisen eftersom han misshandlat henne och hotade med att gifta bort henne mot hennes vilja. Hon orkade hålla fast vid uppgifterna under hela rättsprocessen trots att hon bodde hemma med sin övriga familj och pappan dömdes till slut till ett års fängelse. Hon har inte fått något stöd från socialtjänsten utan bor fortfarande hemma, hennes mamma och syster fryser ut henne och hon har nu ett dödshot hängande över sig från manliga släktingar i familjens ursprungsland. Hon har gjort ett seriöst självmordsförsök där hon var ytterst nära döden. Nu inväntar hon att pappans fängelsestid ska vara över och hon är säker på att han då ska döda henne eller att någon annan i hennes släkt kommer att göra det.
- Rättsystemets perspektiv kan detta ärende ses som lyckat, fällande dom. Unga flickans perspektiv, välmående sjönk, hon försökte att ta sitt liv, hotet upptrappat (kollektivet), efter ett år skulle pappan komma ut ur fängelset, under den tiden hände mycket lite. Kedjan inte är starkare än den svagaste länken. Ärenden mellan stolarna då det finns lite erfarenhet av operativ samverkan mellan de verksamheter och aktörer som hör till rättssystemet (det yttre skyddet) och verksamheter och aktörer som står för det sociala skyddsnätet (det inre skyddet)

- I Danmark, Norge och Storbritannien har man utvecklat ett mer operativt familjearbete där polisen i mycket högre utsträckning än i Sverige är med och har en hotreducerande dialog med familjerna (oavsett om det finns en polisanmälan eller ej). I Norge har man sedan 1992 en lagstiftning som innebär att justitiedepartementet ska finansiera statliga konfliktråd på lokal nivå som kan arbeta parallellt eller istället för rättssystemet med att lösa konflikter mellan offer och förövare i olika sorters mål. De har medling även i straffrättsliga mål och de avtal som görs blir juridiskt bindande. Bryter man dessa så kan processen övergå till det vanliga rättssystemet och förövaren kan dömas till fängelse eller liknande. Denna ordning används ofta då det gäller hedersvåldsärenden eller tvångsåktenskap där man arbetar med hotreducering genom att samtal förs med familjen av utbildade HRV-kunniga knutna till konfliktrådet och tillsammans med polisen och socialtjänsten. Samtalen förutsätter att den utsatte vill att samtal ska föras med familjen och att denna är placerad i ett skyddat boende.
- *Vad anser ni om detta?*

För sin överlevnad måste barnet hitta ett sätt att bevara anknytningen till föräldrarna.

Detta kan göras genom exempelvis

- förnekande,
- bagatellisering,
- dissociation/transtillstånd,
- genom att ta på sig skulden
- genom att hitta på en religiös/mytisk förklaring

Barn utvecklar i ännu högre grad än vuxna, starka känslomässiga bindningar till dem som utnyttjar och försummar dem. Den "traumatiska bindning" som kan finnas mellan barn och förälder i dessa ärenden kan blandas ihop med den naturliga kärleksideologin. Familjer där det förekommer övergrepp mot barn är ofta socialt isolerade.

En person som formats i en tvångsmässig miljö är inte anpassad till vuxenlivet

- Brister vad gäller:
  - tillit,
  - självständighet och initiativkraft
  - hunger efter beskydd och omsorg i intima relationer.
- Personen kan ofta inte utnyttja valfrihet. Man är van vid lydhet och anpassning vilket skapar sårbarhet. Dissociationstendenser gör det svårt att upptäcka reell fara. Man kan ha ett bristfälligt omdöme, nedvärdera sig själv och idealisera andra. Man kan söka räddning hos kraftfulla auktoritära personer. Man kan känna skräck för att bli utnyttjad eller övergiven. Konflikter kan väcka ångest, depression eller raseri. Man kan iscensätta dramen kring svek, räddning och orättvisa.

Då det gäller villkor för flickor och unga kvinnor i en hedersrelaterad kontext kan dessa präglas av;

- beteenderegler/begränsningar för att garantera flickans oskuld och därigenom bevara familjens heder
- att familjen övervakar flickan kollektivt
- repressalier om reglerna inte följs/begränsningarna överträds.

- Oskuld till äktenskapet
- Någon annan fattar beslut om med vem man ska gifta sig och när det ska ske
- 800 bröllopgäster firar flickans våldtäkt

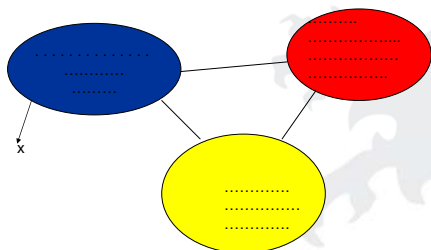
Hela släkten var portvakter till min sexualitet!

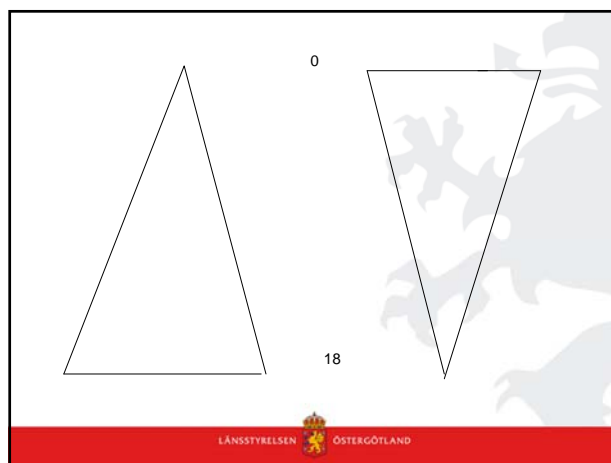
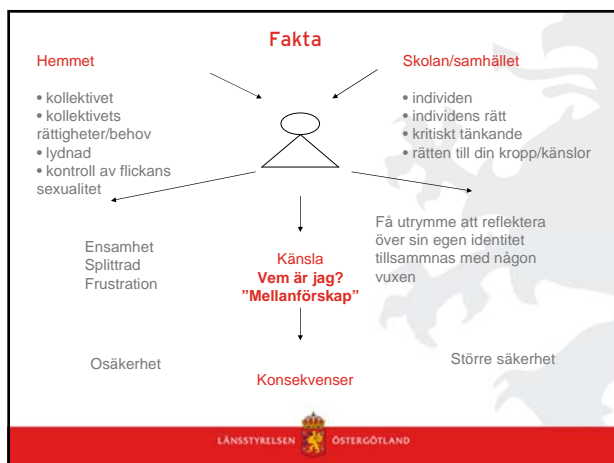
Sätt att uppnå kvinnlig oskuld

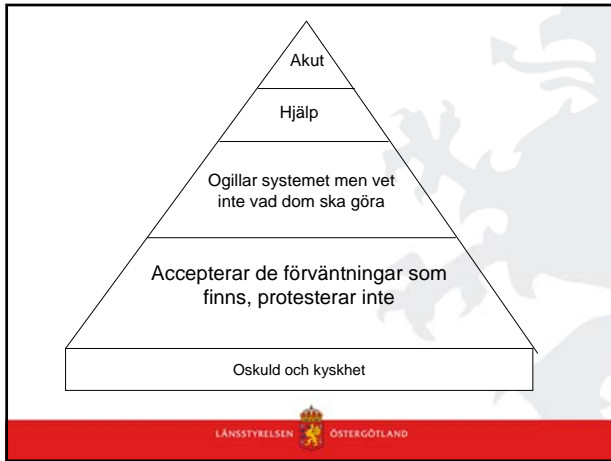
- Uppfostran: att bli en ärbär flicka
- Kontroll, bevakning av kvinnors beteenden och sexualitet
- Även flickor/kvinnor reglerar och bevakar andra flickor/kvinnor
- Kollektiva beslut vad gäller bestraffning/åtgärder
- Könsstymning: att göra "ren"
- Bidrar till avhållsamhet
  - minskar lust
  - smärta
  - omöjligt att penetrera

Konsekvenser på fler plan

Jag visste att jag ville lämna min familj men var jag skulle få den hjälpen ifrån?

Astrid Schlytter

- Vad vill du göra som du inte får göra?
  - Vad måste du göra som du inte vill göra?
- LÄNSSTYRELSEN ÖSTERGÖTLAND

BARNES RÄTT

- Om inte någon vuxen/samhället tillvaratar barnets rättigheter riskerar rättigheterna att bli tomma symboler.

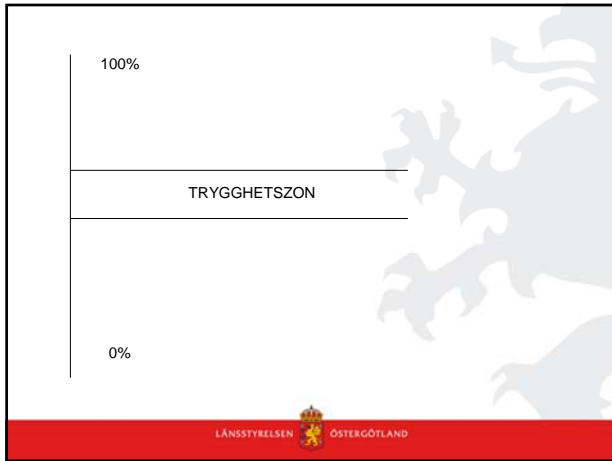
VUXNAS ANSVAR

- Vuxnas rädsla för obehag får inte väga tyngre än barns rätt till stöd och skydd
- LÄNSSTYRELSEN ÖSTERGÖTLAND

Viljan att tänka nytt, för att anpassa verksamheten utifrån de behov som finns

Det är omöjligt att lösa nya problem med gamla strukturer

LÄNSSTYRELSEN ÖSTERGÖTLAND

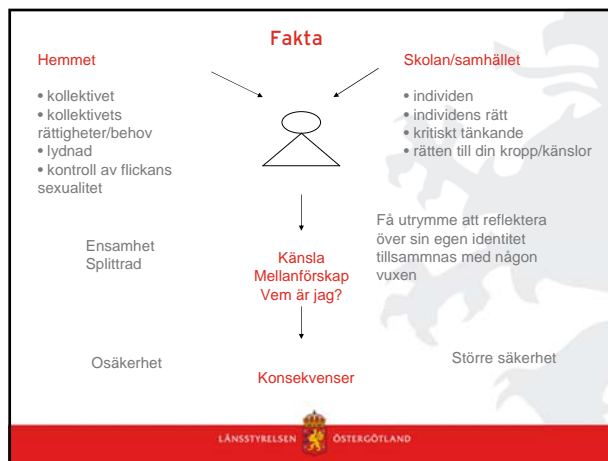
- Jämlikhet/Jämställdhet
  - Rättsäkerhet
  - Effektivitet
- LÄNSSTYRELSEN ÖSTERGÖTLAND

Regeringsuppdrag

Handlingsplan för att förebygga och förhindra att unga blir gifta mot sin vilja
2009/10:229

- Regeringen har givit Länsstyrelsen i Östergötlands län i uppdrag att ansvara för att projektet "Det handlar om kärlek - ett projekt om barns och ungas rättigheter" får en nationell spridning
- För att den ska kunna spridas nationellt behövs en anpassning av metodstöd och webbplats, www.dinrattigheter.se

Är kärleken fri eller?

"Det handlar om kärlek"

Ett projekt om barn och ungdomars rättigheter
av Sara Mörning

Vad kan vi göra för att hjälpa barn och ungdomar som blir utsatta för hot, våld, tvångsäktenskap och andra former av övergrepp?

Hur kan vi förhindra att barn och ungdomar utsätts för brott?

Samverkansprojekt

- Rädda Barnen (Östergötland)
- Socialtjänsten (Socialkontoret Södra/Centrum i Norrköping)
- Polisen (Närpolis i Norrköping - Ungdomsgruppen)
- Kvinnojouren (Norrköping)
- Tjejjouren (Norrköping)
- Ungdomshälsan (Norrköping)
- Länsstyrelsen Östergötland

Syfte

- Att motverka hedersrelaterat våld och förtryck.
- Att informera om barns och ungdomars rättigheter utifrån Barnkonventionen.
- Att synliggöra våra olika ansvarsområden.

Tre grundprinciper

Att samverka mellan frivilligorganisationer och myndigheter i att motverka hedersrelaterat våld och förtryck mot barn och ungdomar

Tre principer:

- att arbeta utifrån barnkonventionen
- att samverka
- att möta barn och ungdomar

Mål

- Genomföra gemensamma skolbesök
- Skapa flera mötesplatser för tjejer och killar som far illa av våld, övergrepp och andra kränkningar.

Hur många har vi träffat?

Vi har besökt 6 skolor i Norrköping, sammanlagt räknar vi med att vi träffat ca 2500 - 3000 elever under 2009.

Så här har vi gjort:

- 39 klassrumsbesök
- 17 gemensamma presentationer i Aula
- 17 teaterföreställningar

Vi har "hängt" i varje skolas korridorer under en vecka på vardera skola. Varje enskild aktör har haft direkt kontakt och samtal med flera elever.

Samtal efter forumteater

Utställning

Presentation av oss i Aulan

LÄNSSTYRELSEN ÖSTERGÖTLAND

LÄNSSTYRELSEN ÖSTERGÖTLAND

Klassrumsbesök

LÄNSSTYRELSEN ÖSTERGÖTLAND

KONTAKTVÄGAR

MSN: msn@dinarattigheter.se

Tider:

- **Tjejjouren** 18.00 - 21.00 på Måndagar
- **Polisen** 16:00 - 18:00 på Tisdagar
och 11:00 - 13:00 på Onsdagar
- **Socialtjänsten** 11.00 - 13.00 på Torsdagar

www.dinarattigheter.se

LÄNSSTYRELSEN ÖSTERGÖTLAND

Skolan

Affisch

Roll-up

"Bra-att-ha-kort"

LÄNSSTYRELSEN ÖSTERGÖTLAND

Kontaktytor efter skolbesök

Direktkontakt via telefon

Webbplats för kontakt och mer information

Chattdjour på MSN

LÄNSSTYRELSEN ÖSTERGÖTLAND

dinarattigheter.se

Så får du kontakt

Dina rättigheter | Lagar och regler | MSN-jour

KÄRLEKEN ÄR FRI

Blir det den verkliga det?
Känner du att du har rätt att blika vem du vill utan att någon lägger sig i ditt val?

Läs om fall av hedersrelaterat våld

Hedersrelaterat våld
Detta är vad det betyder, och hur du kan hjälpa oss med. För hjälp eller ett lag åläggelse och görda ett abort men se inget till sin familj.

Läs mer

Frågor och svar
Still dina frågor till oss på dinarattigheter@rbs.se

Visa frågor och svar

PANIK-KNAPP!
Klicka för att lämna sidan nu!
Ditt ett besök

MSN-JOUR
Chatta med oss på msn@dinarattigheter.se
Eller maila oss på dinarattigheter@rbs.se

Chatten är öppet:
Måndagar 18.00 - 21.00

Till dig som vill starta ett projekt

Lär dig mer om projektet
Hör mer om metoden och information om projektet "Kärleken är fri".

Skicka ett svar till tips till din lärare

Viktiga kontakter

Ridda Barnen 112
0808 110 111
msn@rbs.se
Postburen 114 14
www.riddabarnen.se

Ridda Barnen Östergötland 071-12 00 00
0808 110 111
www.rbs.se
Lagstiftningsenheten
www.lagstiftningsenheten.se

Föräldra
www.föräldra.se

Ridda Barnen Östergötland
msn@dinarattigheter.se
Open Måndagar 18-21
msn@dinarattigheter.se

LÄNSSTYRELSEN ÖSTERGÖTLAND

Frivilligorg./myndighet

- Gemensam samsyn
- Konkreta mål
- "Våga gå utanför ramarna"

LÄNSSTYRELSEN ÖSTERGÖTLAND

Framgångar

Samverkan

- Samverkan är medlet för att nå målet

Kontakter

- Flera möten med barn och ungdomar

Framtida nätverk

- Vi vet om varandra

Nationell spridning

Projektidén/konceptet skulle spridas till fler orter...

Hur?

Vilka?

FILM

Så här ser det ut idag!

- Linköping
- Åtvidaberg
- Vetlanda
- Karlstad
- Borlänge
- Ludvika
- Orsa
- Gävle
- Göteborg
- Västerås
- Luleå
- Umeå
- Skellefteå
- Örebro
- Eskilstuna
- Järfälla
- Jönköping
- Norrköping

Kontaktuppgifter

Sara Mühling, Rädda Barnen 08-698 67 48
sara.muhling@rb.se

Det var det som kändes så otroligt skönt, att äntligen hittat någon som förstod och som man kunde lita på.

Jag måste även få beundra de poliser som hjälpte till. De är helt otroliga i deras jobb.

Än idag kan de ringa och fråga hur det är med mig. En hjälte för mig är inte när någon kan bära upp ett tåg eller flyga uppe i himlen utan poliserna och den kvinnliga myndighetspersonen som jag än idag har kontakt med är mina riktiga hjältar.

Jag har fått betala ett högt pris för att få min frihet och ångrar inte att jag tog det steget.

Det jag önskar är att en dag kunna möta min familj utan att tvingas underordna mig deras krav utan **vara ett levande bevis att man både kan ha sin frihet och lyckas bra i livet.** Den dagen hoppas jag att jag är så pass stark att jag inte längre fruktar dem utan att jag är så säker i mig själv att jag kan sätta ner foten och säga ifrån.

När det gäller polisens insats har jag inget att komma med, de gjorde ett fantastiskt arbete och visade verkligen att jag var viktig och att de ville skydda mig på alla sätt.

De ingav förtroende och gör att jag känner mig skyddad även när de inte är i närheten. Min familj vet att jag har kontakt med dem och det gör att de inte vågar göra allt de som de hotat med att göra tidigare.

Jag tror att det är viktigt att polisen finns inblandad för att visa att samhället tar vår situation på allvar och ser till att vi inte utsätts för mer våld, hot och övergrepp.

I mitt fall har socialtjänsten har mycket att lära, de har bara kontaktat mig en gång på nio månader och kunde ha gjort så mycket mer.

Att bara ringa och fråga hur jag mår skulle betyda mycket. De borde finnas där och stödja oss flickor när vi beslutat oss för att lämna familjen och se till att livet fungerar, så att vi inte hamnar i nya problem.

Det finns mycket jag skulle behöva prata och fråga om eftersom jag inte haft möjlighet att göra det under min uppväxt.

Inom vissa områden har jag inget problem att klara mig själv, jag har skött hushållet hemma och tagit ansvar för mina syskon.

Men när det gäller min egen person har jag aldrig kunnat prata om vad jag känner, tycker och tänker och det skulle socialtjänsten kunnat ha hjälpt mig med.

Att bli ensam och inte ha någon familj som vill ens bästa är sorgligt och då önskar jag flickor kunde få mer stöd när de ska skapa sig ett nytt liv.

LÄNSSTYRELSEN ÖSTERGÖTLAND

I den nya kommunen jag kom till finns det bra socialhandläggare men de är **osäkra på vilken roll de ska ha** och har inte heller fått kontakt med mina handläggare i hemkommunen då den som var ansvarig för mitt fall slutat.

De väntar fortfarande på svar och det var flera månader sedan de ringde, det känns som om de inte bryr sig.

LÄNSSTYRELSEN ÖSTERGÖTLAND

Ibland tror jag att människor blir rädda för att hjälpa oss tjejer och därför händer det inget. Både min högstadieskola och gymnasieskola visste om min situation, men la ett stort ansvar på mig att fatta beslut och det är svårt när man aldrig fått bestämma något i sitt liv.

Jag tror att det är viktigt att myndigheter tar ifrån flickan ansvar och säger att det är de som fattar beslut, det är så svårt att anmäla sin egen familj.

LÄNSSTYRELSEN ÖSTERGÖTLAND

Samverkansmodell

LÄNSSTYRELSEN ÖSTERGÖTLAND

- Ingen ska känna sig ensam!
- Vem kan jag vända mig till?
- Egen handlingsplan som tydliggör roll och ansvarsfördelning i ett flödesschema
- Här börjar och slutar vårt uppdrag - trygghet
- Kvalitetssäkra och understödja den verksamhet som normalt bedrivs
- Samverkan, ödmjukhet, prestigelöshet

LÄNSSTYRELSEN ÖSTERGÖTLAND

Skolans betydelse

- Viktig arena för barnet
- Grundkunskap
- Se signaler
- Stödperson, "så kan det vara"
- Tydliggöra vilken roll och ansvar skolan har, handlingsplan
- Kontakt med föräldrar, säkert sätt
- Lämna över information i tid, samverkansplan - socialtjänst - polis

LÄNSSTYRELSEN ÖSTERGÖTLAND

<p>Våld</p> <p>Passivt föräldraskap</p> <p>Kaos</p> <p>Oformåga</p> <p>Kärlek</p> <p>Konsekvenser: Brott mot lagar/mänskliga rättigheter</p>	<p>Värdegrund</p> <p>Respekt för:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Demokrati • Rättsstaten • Mänskliga fri- och rättigheter • Jämställdhet <p>-----</p> <ul style="list-style-type: none"> • Könsmaktsstruktur • Våld mot kvinnor och barn • Ojämställdhet • Ojämlighet <p>Konsekvenser: Brott mot lagar/mänskliga rättigheter</p>	<p>Värdegrund</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kollektiv • Kyskhet • Kontroll • Acceptans – krav på korrigerig genom förtryck och våld <p>-----</p> <ul style="list-style-type: none"> • Omtanke • Kärlek • Glädje • Trygghet <p>Konsekvenser: Brott mot lagar/mänskliga rättigheter</p>
---	--	---

LÄNSSTYRELSEN ÖSTERGÖTLAND

Artikel 12-15

Barnet har rätt till att uttrycka sin mening i alla frågor som berör det. När domstolar och myndigheter behandlar fall som rör barnet ska barnet höras och barnets intresse ska komma i första rummet. Barnets rätt till tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet ska respekteras.

- Ser vi till att barnet vågar uttrycka sin mening?
- Finns tankefrihet hos barn som tvingas arva tankar, värderingar, och inte tillåts ha ett kritiskt tänkande?
- Samvetsfrihet, barnet som dras mellan två världar. Vad är rätt och vad är fel?
- Religionsfrihet, barn som vill bryta med sin familjs tro, barn som inte vill bära religiösa symboler, barn som inte vill ta del av vissa religiösa högtider

LÄNSSTYRELSEN ÖSTERGÖTLAND

Europakonventionen, artikel 9 Tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet

1. Var och en har rätt till tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet; denna rätt innefattar frihet att byta religion eller tro och frihet att ensam eller i gemenskap med andra, offentligt eller enskilt, utöva sin religion eller tro genom gudstjänst, undervisning, sedvänjor och ritualer.
2. Friheten att utöva sin religion eller tro får endast underkastas sådana inskränkningar som är föreskrivna i lag och som i ett demokratiskt samhälle är nödvändiga med hänsyn till den allmänna säkerheten eller till skydd för allmän ordning, hälsa eller moral eller **till skydd för andra personers fri- och rättigheter.**

Hot mot flickan/pojken

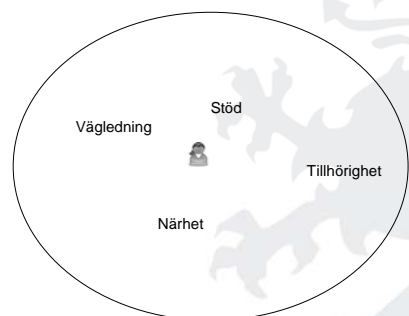

Ensamhet

- I livet
- Under brytningsprocessen/rättsprocessen
- I det nya livet

Vilsenhet

Det känns som om jag är nerläppt på ett öppet hav, i en liten båt utan åror. Jag vet att hjälpen finns, men förstår inte hur jag ska komma dit!

Hoppet

- Minsta tendens till förändring från familjens sida
- "Vi saknar dig", "Du ska få din frihet"
- Någon som vill ha kontakt
- Orkar, kan inte se hur farligt det faktiskt kan vara

Skuld

- Mamma sitter häktad
- Syskonen omhändertagna
- Pappa är ingen man
- Någon blir "sjuk" i familjen
- Hotar att göra den man står nära illa
- Myndigheter - ingen förstår - kräver

Skam

- Vad ska folket säga
- Jag är en hora, eller...
- Mina syskon blir drabbade av vad jag gjort
- Mina barn blir drabbade

Rädsla

- Vad kommer hända nu?
- Kommer dom verkligen kunna skydda mig?
- Familjen ligger på och hotar
- Familjen gör mig misstänksam mot systemet

Ensamhet

- "Hur ska jag klara mig i en etta i Alvesta"
- Institution
- Familjehem
- Kvinnojour
- Stödperson
- Samtalskontakt/Trauma/PTST
- Praktiska problem, vem ska jag vända mig till?
- Tydligt överlämnande

Framtiden

- Vad var det som fick dig att lämna familjen?
- Hur vill du att ditt liv ska se ut, drömmar?
- Vilket ansvar kan du ta?
- I vilka frågor behöver du stöd?
- Om du vill ha kontakt med någon, hur kan vi tillsammans göra det så säkert som möjligt?

Myndigheternas synsätt? "Röriga flickor, kvinnor"

- Kunde vi ha gjort på något annat sätt?
- Ställde vi rätt frågor?
- Fanns det någon som hotade?
- Såg vi till att klienten kände sig trygg?
- Blev klienten ensam?
- Framtiden?

Hedersbrott att söka hjälp av en myndighet eller organisation

- Lämna ut ett "familjeproblem"
- Underkännande av familjen/släktens förmåga att lösa problemet internt

Webbplats- www.hedersfortryck.se

Beställ tex:

- Samverkansmodellen - metodstöd
- Att utveckla en handlingsplan i skolan - metodstöd
- Om våld i heders namn - handbok för skola och socialtjänst
- Kunskapsunderlag för hälso- och sjukvården

Läs mer om

- Mänskliga rättigheter, konventioner och lagstiftning
- Fakta kring hedersrelaterat våld; statistik, bakgrund, forskning
- Hur skola och socialtjänst kan arbeta förebyggande och akut
- Projekt som Länsstyrelserna gett medel till